
Оксана ГЕВКО
Василь СУХОВЕРСЬКИЙ
(Дрогобич, Україна)

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ОСНОВА ВИХОВНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-ВИХОВАТЕЛІВ У РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ

Економічні, політичні та національно-духовні реалії розвитку сучасної української освіти актуалізували проблему забезпечення якісно нового рівня вихованості національної самосвідомості підростаючої особистості. У контексті такого реформування освіти особливо актуальною є проблема виховання в підростаючого покоління позитивного ставлення до народних традицій і звичаїв, починаючи з дошкільного віку.

У сучасних умовах національного відродження України постає питання про більш ґрунтовне і продумане використання народних традицій в кожній ланці системи освіти з-поміж них і всистемі дошкільної освіти та при підготовці фахівців сфери дошкілля, метою яких є піднесення навчання і виховання молоді на якісно новий рівень. Дедалі більша увага приділяється оволодінню майбутніми педагогами і впровадженню у процес виховання в родині, дошкільному закладі, школі ідей і засобів народної педагогіки, зокрема народних традицій.

Повноцінну, цілісну, національно свідому фізично розвинену особистість із почуттям власної гідності, високими моральними якостями можливо виховати тільки у систематичній національно-патріотичній спрямованості системи освіти, яка ґрунтуватиметься на вивченні національних ідеалів, традицій і звичаїв, що формується із національного світогляду, філософії народу, національної ідеології. Виховання студентів закладів вищої педагогіч-

ної освіти засобами українських народних традицій формувати повноцінну цілісну, фізично розвинену особистість, яка високо цінує свою громадянську, національну і особистісну гідність, совість і честь.

Багатовіковий досвід українського народу відображається у народній моралі, філософії, системі традицій, вірувань та знань, що є основою української народної педагогіки. Концентрація педагогічних знань та вмінь українського народу поповнює українські народні промисли, український фольклор, народні пісні, трудові та культурні традиції, модифікуючи звичаї та обряди. Саме ці народні здобутки є неоціненним скарбом, який необхідно взяти для використання як ефективних засобів інформатизації, виховання та творчого розвитку особистості як у дошкіллі, так і у загальній середній та вищій школі.

Отже, питання національно-патріотичного виховання, позитивне ставлення студентів-дошкільників до обрядів, звичаїв та традицій українського народу, з'ясування та впровадження ефективних педагогічних шляхів запровадження досвіду народних традицій в освітній процес сучасної дошкільної освіти, навчально-методичного забезпечення сфери дошкілля, побудованої на народних традиціях підготовки підростаючого покоління, викликає необхідність повнішої реалізації навчально-виховних, пізнавальних та розвивальних можливостей образотворчої, культурно-історичної, театральної-народної та ігрової діяльності в освітній процес закладів вищої освіти, які готують фахівців сфери дошкілля.

У сучасних умовах національного відродження України, особливо в умовах війни, актуалізується питання про більш ґрунтовне і продумане використання народної педагогіки в кожній ланці системи народної освіти. Це потребує переосмислення педагогами змісту освітнього процесу, мотивацію педагогів на оволодіння та впровадження в освітні заклади, серед них і заклади дошкільної освіти, заклади вищої освіти, у взаємодію із сім'ями підростаючого покоління, народознавчих засобів та ідей народної педагогіки. Значну роль у реалізації впровадження народних

традицій в освітні заклади відіграє народознавча основа виховання студентів.

Таким чином, основним із завдань сучасної освіти є виховання підростаючого покоління, першими наставниками яких будуть вихователі закладів дошкільної освіти. Тому дуже важливо майбутніх фахівців сфери дошкілля сформувати «свідомими громадянами, які б любили Україну, були готові захистити її, дбали про розквіт нашої культури, літератури, історії, шанобливо ставились до історичних набутоків, цінували традиції і звичаї українського народу, своїх батьків» [1, с. 6].

Ефективність виховання, яке здійснюється у закладах освіти, спрямоване на формування національно-патріотичної складової особистості, яке відбуватиметься при зануренні студентів в освітньому процесі у всебічне засвоєння духовних надбань народу. За переконанням сучасних науковців Л. Артемової, А. Богущ, О. Ковальчука, Г. Костюшко, В. Кузя, Н. Лисенко, Є. Лозинської, В. Моляко, Н. Сидоренко, М. Стельмаховича, формування підростаючої особистості потребує використання можливостей та досвіду національної культури, традицій українського народу, його історичного досвіду.

Упродовж останніх десятиліть відбувалися якісні зміни у відродженні етнокультурних цінностей у науці, освіті та культурі, що спрямовують виховання студентської особистості, впливають на формування її світогляду і систему цінностей. Основними засобами народного виховання є праця, гра, слово, спілкування, мистецтво, твори усної народної творчості тощо. Аналіз наукових досліджень вказує, що студенти повинні постійно перебувати під виховним впливом морально-етичних цінностей, духовної культури свого народу, його художніх смаків та ідеалів [3, с. 47–48], народної творчості та мистецтва, використовувати народні традиції, звичаї та обряди у своїй життєвій діяльності.

Народні традиції уособлюють духовні, моральні, естетичні, культурні цінності, передають їх наступним поколінням від своїх предків і є зразком для наслідування та культурного засвоєння підростаючим поколінням. Саме тому необхідна така цілеспрямованість виховання студентської молоді, що ґрунтуватиметься

на народних традиціях, починатиметься із дошкільного віку і продовжуватиметься протягом усього життя. Саме заклад вищої освіти при підготовці фахівців дошкільної сфери освіти має бути спрямовуючою ланкою у формуванні фізично розвиненого, свідомого громадянина з національно-патріотичною свідомістю.

Багатовіковий досвід українського народу складає зміст народних звичаїв, традицій, включаючи ритм та поведки людського організму, його види діяльності, думки, настрої тощо. Обряди, традиції, звичаї вміщують у собі різні урочисті та важливі події із життя українців, починаючи від народження дитини, утворення сім'ї, суспільні відносини, що склалися у сім'ї, роді, громаді, аж до останніх років життя людини. Саме обряди, традиції і звичаї визначають особистісні та соціальні потреби й інтереси.

Тому необхідне використання засобів народних традицій, народної педагогіки в освітньому процесі ЗВО України, особливо тих, які готують фахівців дошкільної освіти. Його необхідно спрямовувати на засвоєння унікальних культурних здобутків рідного народу, ознайомлювати студентів із системою національного, родинного виховання, основу на народному духовному і моральному фундаменті, народній творчості, мистецтві, традиціях, обрядах, звичаях, розвивати духовну сферу майбутніх вихователів, зокрема їх духовних, моральних переконань, працелюбності тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гевко О. Інформаційні технології у закладах вищої освіти. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2023. 242 с.

2. Гевко О., Возняк О. Формування логіко-математичних уявлень дітей дошкільного віку як основа алгоритмічного мислення молодшого школяра. *Виховання дітей та молоді: теорія і практика : зб.наук. праць* / за ред. Орести Карпенко. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного університету імені Івана Франка, 2020. С.31–37.

3. Гевко О. Формування національно-патріотичних рис у студентів. *Рідна школа*. 2001. №11. С. 47–48.

4. Ковшар О.В. Теоретико-методичні засади організації передшкільної освіти : монографія. Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет» МОН України. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2015. 270 с.

5. Освітній процес в умовах війни та у повоєнний період: виклики, правила, перспективи : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 4 березня – 14 квітня 2024 року. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. 368 с.